

Rakovina plic

Rakovinou plic se rozumí karcinom trachey (průdušnice), bronchů (průdušek) nebo plicních sklípků (alveolů).

Tento přehled faktů se bude zabývat zejména dvěma hlavními typy rakoviny plic, které se vyskytují nejčastěji.

Uvedené dvě kategorie rakoviny plic jsou:

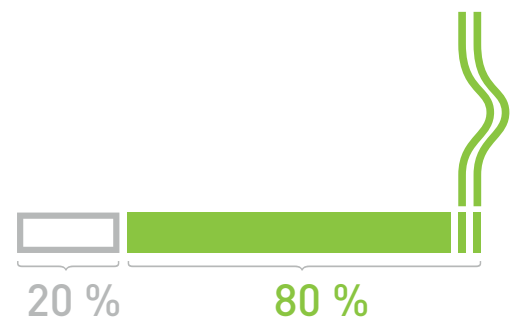
- **Nemalobuněčný typ karcinomu plic (NSCLC)**
Něco mezi 70–80 % osob s rakovinou plic trpí právě NSCLC. Nejběžnějšími formami NSCLC jsou adenokarcinomy nebo spinocelulární karcinomy (SCC). Vzácnější formy jsou popsány v našem přehledu faktů o vzácných druzích rakoviny plic, který je k dispozici na webových stránkách ELF.
- **Malobuněčný karcinom plic (SCLC)**
Asi 20 % lidí s rakovinou plic trpí SCLC.

Tento přehled faktů neuvádí mezoteliomy, typ rakoviny, která vychází z výstelky kolem plic a vzniká nejčastěji vdechováním azbestového prachu. Více informací o nemocech plic z povolání získáte na našich webových stránkách.

Příčiny

Přestože kouření tabáku má souvislost s více než 80 % všech případů rakovin plic, mnoho lidí, kteří nikdy nekouřili nebo nikdy nebyli vystaveni pasivnímu kouření, rakovinou plic onemocnělo.

Více informací o rizikových faktorech spojených s kouřením tabáku a pasivním kouřením naleznete na našich webových stránkách „Smokehaz“.



Mezi další příčiny patří:

- znečištěný vzduch (včetně výfukových plynů z dieselových motorů)
- pracovní prostředí (azbest, dřevěný prach, výpary vznikající při sváření, arzén, průmyslové kovy, jako je např. beryllium a chrom)
- znečištěný vzduch v uzavřených prostorech (radon, kouř z uhlí)

Existují zřejmě i jiné příčiny a rovněž další budou pravděpodobně odhaleny v budoucnosti.

Zvyšovat riziko vzniku rakoviny plic mohou i následující zdravotní potíže:

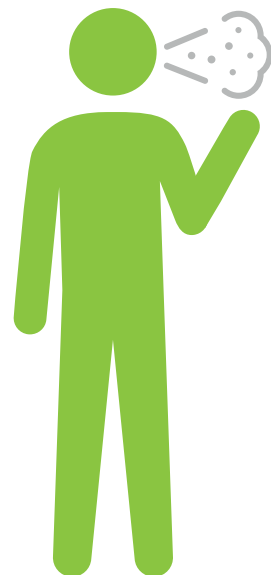
- chronická obstrukční plicní nemoc (CHOPN)
- plicní fibróza
- nádory hlavy, krku nebo jícnu
- lymfomy nebo rakovina prsu (léčené radioterapií hrudníku)

V případě některých nádorů mohou sehrát důležitou roli také geny. Pokud se ve vaší rodině vyskytla rakovina plic, pravděpodobnost vzniku takového onemocnění u vás je vyšší, avšak není to pravidlem a u každého člověka jde o individuální záležitost.

Příznaky

Nejčastějšími příznaky a projevy rakoviny plic jsou:

- chronický kašel (trvajícím déle než tři týdny)
- vykašlávání krve nebo stopy krve ve vykašlaném hlenu
- úbytek na váze bez zjevného důvodu
- bezdůvodná dušnost / zadýchávání se
- ztráta pocitu hladu / chuti k jídlu
- vyčerpanost
- bolest na hrudi
- bolest v kostech



- bolest v rameni / ramenou
- otoky v krku
- svalová slabost
- chrapot (slabý, chraplavý nebo přiškrčený hlas)
- stridor (vysoký sípavý zvuk způsobený zúžením/ucpáním dýchacích cest)
- paličkovité prsty – otoky prstů na rukou a nohou

Časné příznaky jsou často opomenuty, protože bývají spojovány s jinými běžnými stavy. Někteří lidé nemají příznaky vůbec žádné.

Čím dříve je rakovina plic zjištěna, tím snazší je její léčba. Navštivte svého lékaře v případě, že máte jakékoli pochybnosti nebo podezření, zejména pokud patříte do skupiny ohrožené vyšším rizikem výskytu nemoci – viz kapitola „Příčiny“.

Diagnóza

„Když lékař někomu řekne, že má rakovinu plic, takový člověk není téměř schopen v danou chvíli vnímat jakékoli další informace. V takové chvíli může pomoci pečovatel nebo někdo, kdo vás bude provázet a bude za vás poslouchat, bude vašima ušima.“

Dan, Irsko, pečovatel

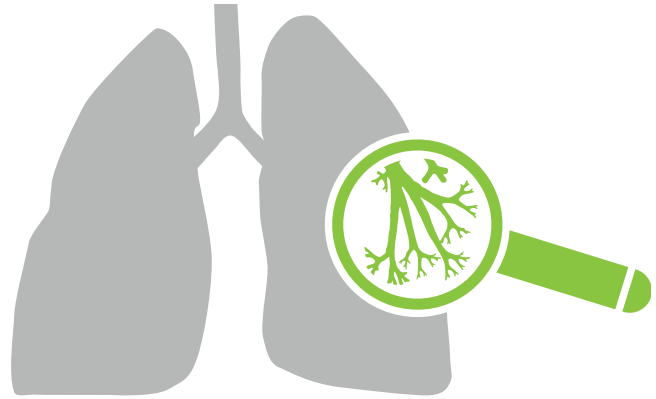
Obecně celý proces diagnózy rakoviny plic vypadá přibližně takto:

Nejprve u vás bude proveden rentgenový snímek a vyšetření CT, tj. počítačová tomografie (pořízení rentgenových snímků vašeho těla z řady různých úhlů a jejich následné spojení pomocí počítače do podrobného obrazu), hrudníku za účelem zjištění, zda se v plicích nachází nádor.

Lékař může diagnózu rakoviny potvrdit odběrem několika vzorků buněk z nádoru nebo žláz, případně z dalšího nádoru, než je ten v plicích (metastáza), a jejich testováním (tento proces se nazývá biopsie).

Biopsie se provádí několika způsoby, většinou však ambulantně (k provedení zákroku nemusíte zůstat v nemocnici):

- Použití endoskopu (kamery, která je zavedena do plic) – tento postup se nazývá bronchoskopie. Při bronchoskopii se používá bronchoskop. Je to vysoce ohebná hadička, která má na konci upevněnou kameru. Hadička se zavádí do plic buď nosem, nebo ústy. Pro zklidnění a uvolnění jsou pacientovi podávána sedativa a krk je znecitlivěn pomocí speciálního spreje. Další informace o bronchoskopii naleznete v přehledu faktů na našich webových stránkách.
- Endobronchiální ultrazvukové vyšetření (EBUS) – metoda podobná bronchoskopii. Bronchoskop je opatřen malou ultrazvukovou sondou, která pomáhá lékaři v navádění ke správné oblasti pro odběr vzorků. Tato oblast je obvykle mezi oběma plícemi, nazývá se mezihrudí (mediastinum) a obsahuje mízní uzliny.
- CT-asistovaná biopsie (při níž jste snímkováni počítačovým tomografem a rentgenové obrazy navádějí lékaře do správné oblasti pro odběr).
- Operace / chirurgický zákrok (pouze ve výjimečných případech).



Určení stadia rakoviny plic

Pokud si Váš lékař myslí, že trpíte rakovinou plic, vyžádá si další testy, které mohou ukázat, do jakého stadia se nádor dostal nebo jak hodně se rozšířil. Tomuto procesu se říká „staging“ (rozpoznání rozsahu nádorového onemocnění) a může zahrnovat další CT snímkování v oblasti břicha a mozku nebo CT s pozitronovou emisní tomografií (PET) (kdy je CT snímkování kombinováno s PET zobrazením, při jehož pořizování je třeba malého množství radioaktivního barviva, které je injekcí vpraveno do žil a v zobrazení prokáže abnormality ve vašich tkáních).

Ve velmi vzácných případech může lékař navrhnout provedení biopsie z axilárních (podpažních) a krčních lymfatických uzlin.

Stagingové testy mohou také poskytnout užitečné informace o tom, která oblast je nejvhodnější pro provedení biopsie.

Stadium vašeho nádorového onemocnění plic je jedním z faktorů, který pomůže lékařům zvolit a nabídnout vám nejvhodnější léčebný postup.

Lékař vám bude moci podat informace o stadiu onemocnění. Závisí na velikosti nádoru, na jeho rozšíření do lymfatických uzlin / žláz a na tom, zda se ve vašem těle vytvořil další nádor, o němž se lékař domnívá, že vznikl v souvislosti s hlavním nádorem v plicích jako metastáza. Tomuto stagingovému procesu se někdy říká TNM (Tumor, uzlina, metastáza).

Když se dozvíte, že máte rakovinu plic, je to zdrcující zpráva. Mnoho lidí s rakovinou plic nám řeklo, že možnost hovořit s někým mimo rodinu, například s poradcem nebo psychologem, může být mnohdy cenným přínosem. Pokud máte pocit, že by vám takový rozhovor mohl pomoci, promluvte se svým lékařem o dostupných službách v této oblasti – podrobnější informace naleznete v kapitole „Pocity“.

Prognóza

Rakovina plic je závažné onemocnění a prognóza není pro mnohé naneštěstí dobrá, zejména proto, že nemoc není odhalena dostatečně brzy. Avšak vývoji nových léčebných postupů se věnuje obrovské množství úsilí a práce, aby lidé mohli žít delší a kvalitnější život.

Většina informací o prognóze se udává na základě „pětileté míry přežití“. Tento termín odborníci používají poměrně často, přičemž jím označují počet osob sledovaných v rámci výzkumných studií, které po stanovení diagnózy tohoto typu rakoviny plic žily pět a více let.

Je důležité mít na paměti, že každý člověk je jiný a že vy nemusíte reagovat na danou léčbu stejně jako jiný člověk. Statistika ne vždy nutně sdělí, co se stane vám. Měli byste vnímat svou prognózu jako vodítko a tak o ní hovořit i se svým poradcem nebo lékařem.

„Nedívejte se jenom na statistiky. Nejste jenom další číslo a je podstatné vyvážit všechny ty špatné zprávy například tím, že se podíváte na pozitivně laděné webové stránky, které člověku mohou dát naději.“

Tom, Velká Británie, nemocný s rakovinou plic

Léčba

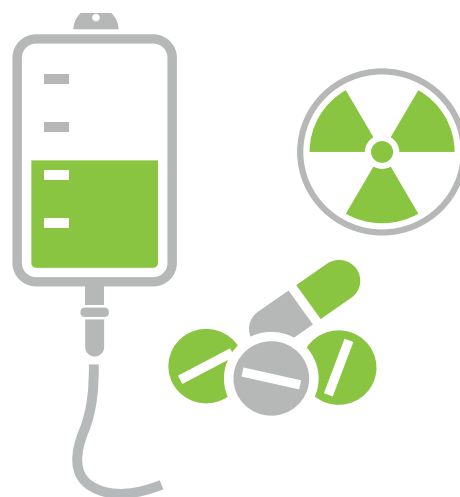
„Je velmi důležité, aby měl každý člověk naději od první chvíle, kdy je mu sdělena diagnóza... a neustále se objevují nové typy léčby. Typ léčby, kterou absolvuji já, nebyl ještě před třemi lety k dispozici a dnes už je zastaralý, takže neztrácejte naději.“

Tom, Velká Británie, nemocný s rakovinou plic

Existuje několik různých typů rakoviny plic, které vyžadují řadu různých druhů léčby.

Plán vaší léčby bude stanoven podle typu a stadia daného nádoru plic, vašeho celkového zdravotního stavu a rovněž vašich osobních preferencí.

Léčba vašeho onemocnění může být zaměřena buď na vyléčení rakoviny plic (kurativní léčba) nebo na to, jak vám pomoci žít déle s lepší kvalitou života s rakovinou plic (paliativní léčba).



Multidisciplinární týmy

V některých evropských zemích je rozhodnutí o léčbě a jejím typu probíráno ve skupině odborníků označované jako multidisciplinární tým (MDT). V týmu MDT jsou obvykle zastoupeni:

- lékaři respiračních chorob (plicní specialisté)
- chirurgové
- onkologové
- patologové (lékaři, kteří prozkoumají vaše vzorky odebrané při biopsii a určí, jaký typ rakoviny máte)
- radiologové (specialisté na pořizování snímků plic)
- lékaři paliativní péče (specialisté na péči o pacienty s bolestmi a různými typy vad, handicapů a postižení způsobených rakovinou plic)
- psychologové
- zdravotní sestry (specializované v oblasti péče o nemocné rakovinou plic)

Působení týmů MDT při léčbě rakoviny plic je čím dál běžnější záležitostí. V některých zemích však takový tým nebude zahrnovat všechny výše vyjmenované specialisty. Pokud se vám takový tým MDT věnuje, budete se obvykle vídat s jedním nebo dvěma zdravotníky jako s hlavními kontaktními osobami týmu a možná navštívíte i ostatní za účelem specifické péče nebo léčby.

V mnoha zemích je rozhodnutí o léčbě v rukou jediného lékaře, obvykle plicního specialisty.

Operace

Pokud jste v dostatečně dobré kondici a zvládnete chirurgický zákrok, může vám být nabídnuto odoperování nádoru.

Operace se provádějí zejména při léčbě nemalobuněčných typů karcinomů plic (NSCLC). Pokud je vám však diagnostikován malobuněčný typ karcinomu (SCLC) v raném stadiu a dosud se nerozšířil, někteří lékaři mohou operaci navrhnout i při řešení tohoto problému. Pokud se nádor rozšířil, operace pro vás pravděpodobně nebude tou správnou léčbou.

Plíce tvoří několik částí nazývaných laloky – v pravé plíci jsou tři, v levé dva. Obvyklá operace nádoru plic se nazývá „plicní lobektomie“. Chirurg kompletně odstraní tu část plíce (lobus), v němž se nachází rakovinový útvar a žlázy v okolí plic (lymfatické uzliny), do nichž by se rakovinné bujení mohlo rozšířit. Někdy může být doporučeno odstranění celé jedné plíce (pneumonektomie). Dýchací testy před operací pomohou ověřit, zda by byl tento typ operace vhodný i ve vašem případě.

Bude vám aplikováno celkové anestetikum (uspávací látka) působící po celou dobu takové operace a po operaci budete dostávat léky tlumící bolest.

Je možné, že před operací podstoupíte typ chemoterapie využívající platinu působící tak, že nádor se zmenší na co nejmenší možnou míru, než bude operován. To usnadní jeho chirurgické odstranění.

Pro odstranění nádorů byly vyvinuty nové a méně invazivní chirurgické techniky. To znamená, že při operaci dochází k menším škodám na tkáních. Patří sem typ endoskopické operace označované jako video-asistovaná thorakoskopie (VATS), při níž jsou do vašeho hrudníku malým otvorem vsunuty nástroje a kamera, která chirurga při operaci navádí. Doba rekonvalescence po provedení endoskopické operace je kratší, takže se stává řešením dostupným pro stále více lidí.

Operace však není pro každého člověka vždy tím nejlepším řešením – někdy může být lepší bojovat s rakovinou plic pomocí chemoterapie. Často záleží na tom, kde se nádor nachází a v jakém je stadiu. Lékař s vámi možnosti léčby podrobně probere.

Chemoterapie

Chemoterapie využívá při léčbě rakoviny léčiva. Jejich působení spočívá ve zpomalování růstu nádoru a šíření rakovinného bujení.

Léčiva mohou být podávána po různě dlouhá časová období a jsou do těla aplikována buď přímými jednorázovými injekcemi do žíly, nebo infuzí, případně infuzní pumpou. Na chemoterapii se obvykle dochází ambulantně do nemocnice každé tři až čtyři týdny.

Většina chemoterapeutických léků má vedlejší účinky, nejčastěji nevolnost a zvracení. Na potlačení těchto příznaků se podávají léky proti nevolnosti. Další nežádoucí účinky mohou zahrnovat vypadávání vlasů (které opět narostou po ukončení léčby), pocit větší únavy než obvykle, ztrátu chuti k jídlu nebo změny ve vnímání chuti.



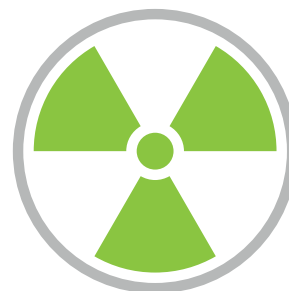
Chemoterapie působí na různé lidi různě, proto je těžké dopředu říci, jaký vliv bude mít právě na vás. Mnoho lidí je během léčby schopno pokračovat ve svých běžných činnostech.

Stejně jako nemocní s různými typy rakoviny plic reagují odlišně na operaci, je možné přizpůsobit i chemoterapii v závislosti na typu nádoru, který daná osoba má.

Radioterapie

Radioterapii lze nabídnout buď jako samostatnou léčbu, po operaci nebo v kombinaci s chemoterapií.

Pokud je nádor v raném stadiu a vy nemůžete podstoupit chirurgický zákrok (plíce vám nefungují tak, jak by měly, nebo máte jiná závažná onemocnění, která zvyšují rizikovost operace), může vám být nabídnuta moderní radioterapie, tzv. stereotaktická ablativní radioterapie (SABR). Je téměř stejně účinná jako chirurgický zákrok a také snižuje míru poškození způsobenou v oblastech kolem nádoru.



Radioterapie využívá vysoce energetické rentgenové záření, aby zničila nádorové buňky. Obvykle se tato léčba aplikuje každý den, pět dní v týdnu, po dobu přibližně šesti týdnů.

K léčbě nepotřebujete anestetika. Při ozařování ležíte na stole a kolem vás se v různých úhlech pohybuje lineární urychlovač (ozařovací přístroj). Vlastní záření

nevnímáte. Krátkodobé vedlejší účinky mohou zahrnovat kožní záněty (otok a bolestivost), bolest v krku a potíže při polykání, kašel a dušnost. Většina lidí nemá žádné dlouhodobé vedlejší účinky, ačkoli u některých lidí může dojít k otoku a bolestivosti v plicích (tzv. radiační pneumonitida), které se léčí pomocí steroidů.

Pokud jste podstoupili chirurgický zákrok za účelem odstranění nádoru, pak je také pravděpodobné, že vám bude předepsána radioterapie jako dodatečná léčba po operaci, aby se zajistilo, že budou zničeny i všechny zbývající rakovinné buňky.

Někdy se radioterapie předepisuje také jako podpůrná metoda při řešení příznaků, jako je léčba blokády v průdušnici, aby se vám lépe dýchalo. Tento druh radioterapie je obvyklejší a není tak vysoce specifický jako moderní radioterapie. Obvykle se nabízí jako samostatná léčba nebo v kombinaci s chemoterapií. V některých případech vám může být nabídnuta radioterapie k léčbě oblastí mimo plíce, jako např. mozku či kostí, pokud se nemoc rozšířila.

Individuální léčba (biologická / cílená léčba)

Protože odborníci získali nové poznatky ohledně biologie rakoviny plic, byli schopni vyvinout nové léky, které se zaměřují na určité konkrétní části nádorů. Říká se jim biologická nebo cílená léčba.

Cílená léčba pro konkrétní druhy rakoviny plic se podává formou tablet, např. inhibitorů EGFR (receptor pro epidermální růstový faktor). Zjistilo se, že u lidí, jejichž nádor nemohl být odstraněn chirurgicky, je obzvláště přínosným lékem erlotinib nebo gefitinib. Kináza anaplastického lymfomu (ALK) je dalším typem léčby, při níž zabírá lék crizotinib.



Tyto léky účinkují tak, že blokují rakovinné buňky, a to po dlouhou dobu. Tablety se užívají doma, aniž byste museli cestovat na kliniku jako v případě chemoterapie. Cílená léčba obvykle obnáší méně vedlejších účinků než jiné typy léčby.

Není však vhodná pro každého, protože vždy záleží na typu nádoru, který máte. Dostupnost těchto léků může také záviset na doporučeních pro léčbu rakoviny plic platných ve vaší zemi a způsobech jejího financování v rámci vnitrostátních systémů zdravotní péče.

Imunoterapie (typ biologické terapie) je novým léčebným postupem, který vykazuje určité slibné výsledky u lidí v pokročilém stadiu NSCLC. Funguje na principu podpory vlastního imunitního systému při boji s rakovinou.

V této oblasti momentálně probíhá rozsáhlý výzkum a také Evropská agentura pro léčivé přípravky v nedávné době schválila imunoterapii jako léčbu pro nemocné v pokročilém stadiu spinocelulární rakoviny plic.

Chcete-li zjistit, jestli by bylo možné váš typ rakoviny plic řešit cílenou léčbou, budete muset podstoupit molekulární diagnostický test. Tyto testy zkoumají biologické markery ve vzorku tkáně vašeho nádoru a pomáhají zjistit více informací o tom, zda by konkrétní lék nebo cílená léčba mohly zabrat i ve vašem případě.

Tento test si můžete nechat udělat buď v době stanovení diagnózy nebo v pozdějším stadiu léčby. Zeptejte se svého lékaře, jestli molekulární testování je právě pro vás tou správnou volbou.

Pocity

„Snažila jsem se udržet si od svých pocitů odstup. Byla tam úzkost, ale já jí nedovolila vyplout na povrch. Pocity jsem nechala na později, byla jsem jako kus ledu, soustředila jsem se jen na to, co je potřeba udělat právě v tu chvíli. Neplakala jsem, protože jsem se obávala, že když začnu, nebudu schopna už zastavit slzy.“

Margaret, Velká Británie, nemocná s rakovinou plic

Rakovina plic zasáhne nejen vaše tělo, ale také city. Zjistíte, že máte negativní pocity, bojujete se zármutkem a zmatkem.

Nesmíte zapomenout, že v tom nejste sami. Existuje množství on-line i osobních podpůrných skupin pro lidi ve stejné situaci, v jaké se právě nacházíte. Tam můžete mluvit o svých problémech a vyslechnout si zkušenosti ostatních s rakovinou plic a také si vytvořit svou vlastní podpůrnou skupinu. Podívejte se na kapitolu podpory na stránce věnované prioritám pacientů s rakovinou plic.

Možná vám pomůže promluvit si o svých pocitech s rodinou a přáteli. I pro ně je to těžké období a jejich pocity mohou být podobné těm vašim, nebo naopak zcela odlišné.



Možná by pro vás také bylo užitečné pohovořit si s poradcem nebo psychologem, kteří vám mohou pomoci vypořádat se s vašimi pocity. Někdy je snazší mluvit s cizím člověkem (nebo když podporu rodiny a přátel nemáte). Poradce/psycholog vám může dát prostor hovořit a přemýšlet o vašich pocitech.

Požádejte svého lékaře o nějaké poučení o tom, jak se vyrovnat s pocity v této situaci, a zda je k dispozici nějaká psychologická podpora.

„Rakovina je nemoc, s níž se dá žít a kterou můžete i překonat. Jsem přesvědčená, že pozitivní přístup k léčbě a důvěra v lékaře dělá zázraky.“

Natálie, Polsko, nemocná s rakovinou plic

Život s rakovinou plic

„Užívejte si každého dne. Vždycky jsem pracoval až příliš, ale teď mě únava zpomalila, a tak trávím více času s rodinou. Uvědomuju si, že mi může kdykoli dojít energie, a tak si dávám větší pozor na to, abych si odpočinul i během dne.“

Tom, Velká Británie, nemocný s rakovinou plic

Lidé, kteří mají nějaké zkušenosti s rakovinou plic, i odborníci ve zdravotnictví doporučují, abyste se po stanovení diagnózy rakoviny plic nebo v průběhu léčby snažili v co největší míře žít dál tak jako předtím.

Je toho mnoho, co můžete každý den udělat pro to, abyste prospěli svému zdraví:

- **Jezte zdravě**

Snažte se jíst takovou stravu, která vám pomůže udržet si zdravou hmotnost a dodá vašemu organismu veškeré potřebné živiny (bílkoviny, ovoce a zelenina). Možná zjistíte, že některé potraviny mají vedlejší účinky, které vaši léčbu zhoršují. V takovém případě se jim vyhněte.

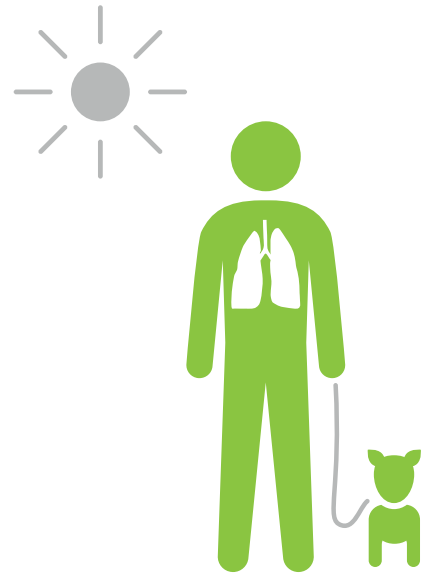
Pokud potřebujete poradit, obraťte se na svého zdravotnického odborníka.

- **Sportujte**

Fyzická aktivita se osvědčila jako velice přínosná pro osoby ve všech stadiích rakoviny plic. Snažte se být co neaktivnější – do obchodů chodte raději pěšky, než abyste jeli autem, cvičte jógu nebo si jděte zaplavat. Váš lékař by měl být schopen pomoci vám vytvořit individuální program pro zdravý životní styl.

- **Dělejte věci, které vás baví**

Snažte se dělat věci, které vás baví, např. chodte na nákupy, navštěvujte přátele, cestujte. Cílem je udržet život co nejvíce v normálu a bez stresu.



Zejména pokud máte ještě další zdravotní problémy s plícemi, bude vám možná nabídnuta plicní rehabilitace jako způsob, jak zlepšit fyzickou sílu a snížit dopad, který mají na váš život příznaky onemocnění.

Plicní rehabilitace je druh léčby, jehož cílem je snížení fyzických a emocionálních dopadů onemocnění plic na život daného člověka.

Jde o individuální program, který je kombinací cvičení a osvěty ohledně způsobů, jak se udržet v co nejlepším zdravotním stavu. Chcete-li se o plicní rehabilitaci dozvědět více, podívejte se na přehled faktů k tématu na webových stránkách ELF.

Existují důkazy, že plicní rehabilitace po operaci poskytnutá osobám léčícím se s rakovinou plic je nejen možná, ale i účinná. Může vám pomoci snížit únavu a umožní vám zvládnout více cvičení.

Možná budete muset také řešit praktické záležitosti týkající se práce, financí a společenských aktivit.

Když si sepišete seznam otázek, které chcete položit svému lékaři nebo specialistovi, může vám to pomoci tyto věci zvládnout a také zjistíte, jakou podporu máte k dispozici.

„Začal jsem klást mnohem větší důraz na rovnováhu mezi rodinou a prací. Mám opravdu štěstí, protože teď pracuju na částečný úvazek a můžu trávit mnohem více času s rodinou. Člověk musí dál platit účty, ale mně se podařilo najít dobrý kompromis.“

Tom, Velká Británie, nemocný s rakovinou plic

Paliativní péče

Paliativní péče (podpůrná péče) si klade za cíl zlepšit kvalitu života lidí postižených závažnými chorobami, jako je rakovina plic, i jejich rodinných příslušníků.

Paliativní péče sice onemocnění nevyлéčí, ale může předcházet některým příznakům a vedlejším účinkům, které nemocní zakoušejí, a pomáhá je léčit. Nabízí se ve spojení s dalšími druhy léčby.

Dostupnost služeb paliativní péče může pomoci lidem postiženým rakovinou plic žít svůj život navzdory nemoci co nejlépe.

Paliativní péče je dostupná ve všech stadiích od okamžiku stanovení diagnózy a může poskytnout úlevu od bolesti, nevolnosti a dalších příznaků, jakož i nabídnout podporu a útěchu lidem postiženým rakovinou plic. Zahrnuje co nejlepší péči o fyzické, emocionální i duchovní potřeby nemocných.

Paliativní péče je poskytována v mnoha zařízeních od nemocnic přes komunitní zařízení až po hospice. Když zjistíte, jaká podpora v rámci paliativní péče se vám nabízí, může vám to pomoci se rozhodnout, jakou péči chcete dostávat teď i v budoucnu.

Pohovořte si o těchto záležitostech s kterýmkoli odborníkem ve zdravotnictví, jehož navštívujete. Pokládejte jim otázky a vyjádřete své obavy, které máte v současnosti i do budoucna. Možná si o těchto věcech budete chtít také promluvit s rodinou a přáteli. Budou-li vědět, jak se cítíte, budou schopni být vám větší oporou.

„Návštěva denního stacionáře mi ohromně pomohla s dušností a bolest je nyní také mnohem menší. Když jsem si promluvila se sestřičkou poskytující paliativní péči, pomohlo mi to znovu si uvědomit, že mám v sobě stále ještě dost života, a tak se nyní opět těším z každého dne.“

Mary, Irsko, nemocná s rakovinou plic

Další zdroje informací

Webové stránky ELF o rakovině plic – [www.europeanlung.org / lungcancer](http://www.europeanlung.org/lungcancer)

- Podívejte se na informace získané od lidí se zkušenostmi s rakovinou plic a od odborníků v oboru.
- Přečtěte si o nejnovějším výzkumu a pokrocích v léčbě rakoviny plic.
- Najděte si podpůrné sítě pro nemocné s rakovinou plic po celé Evropě.
- Podívejte se na videa a případové studie lidí s rakovinou plic a podělte se také o svůj vlastní příběh.

Webové stránky ELF – www.europeanlung.org

Podívejte se na další informace o rakovině plic a příslušné přehledy faktů včetně:

- Přehledu faktů o bronchoskopii
- Přehledu faktů o plicní rehabilitaci
- Přehledu faktů o vzácných druzích rakoviny plic



ELF EUROPEAN
LUNG
FOUNDATION



ERS EUROPEAN
RESPIRATORY
SOCIETY

every breath counts

European Lung Foundation (ELF) – Evropská plicní nadace – byla založena Evropskou respirační společností – European Respiratory Society (ERS) s cílem spojit pacienty, veřejnost i specialisty na respirační choroby, aby pozitivně ovlivnili vývoj v lékařských oborech zabývajících se dýcháním. ELF se zaměřuje na problematiku zdraví plic v celé Evropě a spojuje vedoucí zdravotnické odborníky z Evropy ve snaze zajistit informovanost osob s plicním onemocněním a zvýšení povědomí veřejnosti o takových onemocněních.

Tento materiál byl sestaven s pomocí členů ERS, kteří pracují v oblasti nádorových onemocnění plic, a členů poradenského sboru ELF pro pacienty s rakovinou plic.